


ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ  
Кафедра публічного управління та адміністрування

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Завідувач кафедри

  
Т. М. Лозинська  
12 грудня 2019 року

## **РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **Основи медіаграмотності**

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Полтава  
2020/2021 н. р.

Робоча програма міжфакультетської вибіркової навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» для здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії.

Мова викладання державна.

Розробник: Сердюк О. І., к. е. н., доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування протокол від 12 грудня 2019 року № 12.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	3
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	залік

## 2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Інформатика» та «Українська мова» на рівні загальної середньої освіти.

## 3. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета вивчення дисципліни:** набути навичок аналізувати та оцінювати медіа.

**Основні завдання навчальної дисципліни:**

- зрозуміти принципи роботи медіа, навчитися аналізувати свій медіапростір і свідомо підходити до питань медіаспоживання;
- зрозуміти механізми впливу медіа і перейти до селективного (вибіркового) сприйняття інформації;
- навчитися виявляти пропаганду, фейки та маніпуляції в медіа, щоб не підпасти під їх вплив;
- розвинути навички критичного мислення та аналізу інформації, що надходить з різних медіа;
- дізнатися про механізми сучасних маніпулятивних технологій в медіа, навчитися розпізнавати різного роду маніпуляції.

**Компетентності:**

*загальні:*

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

### **Програмні результати навчання:**

Уміти здійснювати пошук та обробку медіа-інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в особистих, соціальних, професійних або суспільних цілях.

#### **4. Програма навчальної дисципліни**

Тема 1. Інформація та мас-медіа.

Тема 2. Різновиди медіа.

Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа.

Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин.

Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда.

Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції.

Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа.

#### **5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Інформація та мас-медіа	12	2	2	8
Тема 2. Різновиди медіа	18	4	2	12
Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа	12	2	2	8
Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	12	2	2	8
Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда	12	2	2	8
Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	12	2	2	8
Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

#### **6. Теми практичних занять**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інформація та мас-медіа	2
2	Різновиди медіа	2
3	Загальні тенденції в сфері нових медіа	2
4	Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	2
5	Маніпуляції в медіа. Пропаганда	2
6	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	2
7	Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	2
	Разом	14

## Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інформація та мас-медіа	8
2	Різновиди медіа	12
3	Загальні тенденції в сфері нових медіа	8
4	Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	8
5	Маніпуляції в медіа. Пропаганда	8
6	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	8
7	Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	8
	<b>Разом</b>	<b>60</b>

### 7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання, форми поточного і підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

#### **1. Робота під час лекцій, конспект лекції (0-2)**

*Об'єкт оцінювання:* повнота опрацювання змісту лекції – 0-1 бал, його відтворення та розуміння – 0-1 бал.

Відсутність (недостатність) тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

2 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, який в повному обсязі опрацював всі питання лекції, повністю і вірно відтворив її зміст в конспекті.

1 бал нараховується здобувачу вищої освіти, який не в повному обсязі опрацював питання лекції, переважно відтворив її зміст, допустив неточності.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який не має конспекту, не володіє матеріалом, потрібне його виконання.

#### **2. Завдання на практичних заняттях (0-5).**

*Об'єкт оцінювання виконання завдань практичного заняття для здобувачів вищої освіти денної форми навчання:* точність виконання завдання – 0-2 бали; повнота виконання завдання – 0-2 бали; ступінь обґрунтованості відповіді – 0-1 бал.

Відсутність (недостатність) тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

5 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови точного та

повного виконання завдання, високого ступеня обґрунтованості відповіді.

4 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови повного виконання завдання, достатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності кількох несуттєвих помилок.

3 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови виконання більшої частини завдання, достатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності кількох помилок.

2 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови виконання достатньої частини завдання, низького ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності значної кількості помилок.

1 бал нараховується здобувачу вищої освіти, за умови виконання меншої частини завдання, недостатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності значної кількості помилок; виконання задовольняє мінімальні критерії.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, у разі невиконання завдання, або коли потрібне повторне його виконання.

### **3. Тести (0-10).**

*Об'єкт оцінювання:* кількість правильних відповідей на тестові завдання.

10 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 91-100 % тестових завдань.

9 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 80-90 % тестових завдань.

8 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 71-80 % тестових завдань.

7 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 61-70 % тестових завдань.

6 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 51-60 % тестових завдань.

5 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 41-50 % тестових завдань.

4 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 31-40 % тестових завдань.

3 бали нараховується здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 21-30 % тестових завдань.

2 бали нараховується здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 11-20 % тестових завдань.

1 бал нараховується здобувачу вищої освіти, який правильно виконав 1-10 % тестових завдань.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, який не виконав жодного тестового завдання.

### **4. Завдання самостійної роботи в розрізі тем (0-3).**

*Об'єкт оцінювання:* точність виконання завдання – 0-1 бал; повнота виконання завдання – 0-1 бал; ступінь обґрунтованості відповіді – 0-1 бал.

Відсутність (недостатність) тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

3 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови точного та повного виконання завдання, високого ступеня обґрунтованості відповіді.

2 бали нараховуються здобувачу вищої освіти, за умови повного виконання завдання, відносно достатнього ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності кількох несуттєвих помилок.

1 бал нараховується здобувачу вищої освіти, за умови виконання достатньої частини завдання, низького ступеня обґрунтованості відповіді, при наявності значної кількості помилок; виконання задовольняє мінімальні критерії.

0 балів нараховуються здобувачу вищої освіти, у разі невиконання завдання, або потрібне повторне його виконання.

### 8. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом за темою
	Робота під час лекції, конспект лекцій	опитування на семінарських заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи в розрізі тем	
Тема 1. Інформація та мас-медіа	2	5		3	10
Тема 2. Різновиди медіа	2	5		3	10
Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа	2	5	10	3	20
Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	2	5	10	3	10
Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда	2	5		3	20
Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	2	5	10	3	10
Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	2	5		3	20
<b>Разом</b>	<b>14</b>	<b>35</b>	<b>30</b>	<b>21</b>	<b>100</b>

### 9. Рекомендовані джерела інформації

#### Основні

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.

Медіаосвіта та медіаграмотність : короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf> (дата звернення: 19.02.2020).

2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.-

упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. URL: <http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf> (дата звернення: 19.02.2020).

3. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 128 с.

4. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред. упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 447 с.

5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 19.02.2020).

6. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 19.02.2020).

7. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України від 16.11.1992 № 2782-ХІІ. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2782-12> (дата звернення: 19.02.2020).

8. Про захист суспільної моралі : Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1296-15> (дата звернення: 19.02.2020).

9. Про інформаційні агентства : Закон України від 28.02.1995 № 74/95-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

10. Про інформацію» : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 19.02.2020).

11. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

12. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23.09.1997 № 538/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538/97-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

13. Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

14. Про телебачення і радіомовлення» : Закон України від 21.12.1993 № 3759-ХІІ. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3759-12> (дата звернення: 19.02.2020).

15. Сінді Шейбе, Фейз Рогоу. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі; пер. з англ. С. Дьома ; за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.

#### Допоміжні

1. Гороховський, О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практ. посіб. Дніпро : Ліра, 2017. 133 с.

2. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи».



Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.

3. Кара-Мурза С. В. Манипуляція сознанием. М. : Эксмо; Алгоритм, 2007. 857 с.

4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : навч. посіб. / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. К. : Міленіум, 2009. 440 с.

5. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч. посіб. / О. Т. Баришполець ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. К.: Міленіум, 2009. 440 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B0VbC0WlJ54oZWVWb2ZZakg2MDA/view?pref=2&pli=1> (дата звернення: 19.02.2020).

6. Посібник з верифікації. URL: визначний гід з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій. URL: [http://verificationhandbook.com/book\\_ua](http://verificationhandbook.com/book_ua) (дата звернення: 19.02.2020). <http://www.slideshare.net/usnires/ss-47525342> (дата звернення: 19.02.2020).

7. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 312 с.

8. Стратегії дослідження екранних медіа / НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2013. 356 с. (Наукові студії ІМФЕ ; вип.7). URL: [http://mau-nau.org.ua/etnolog/books/ns/ns\\_2013.pdf](http://mau-nau.org.ua/etnolog/books/ns/ns_2013.pdf) (дата звернення: 19.02.2020).

9. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Галлін та ін. ; пер. з англ. О. Насика. К.: Наука, 2008. 320 с. URL: <https://mediasystemy.wordpress.com> (дата звернення: 19.02.2020).

10. Український медіаландшафт – 2015 : аналітичний звіт / за ред. В. Ф. Іванова. К.: ФКА, АУП, 2015. URL: [http://www.aup.com.ua/upd/kas\\_43639-1522-13-30.pdf](http://www.aup.com.ua/upd/kas_43639-1522-13-30.pdf) (дата звернення: 19.02.2020).

## **10. Інформаційні ресурси**

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media> (дата звернення: 19.02.2020).

3. Інститут масової інформації. URL: <http://imi.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

4. Медіакритика. URL: <http://www.mediakrytyka.info> (дата звернення: 19.02.2020).

5. Медіапсихологія і медіа освіта. URL: <http://www.mediaosvita.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

6. Телекритика. URL: <http://www.telekritika.ua/> (дата звернення: 19.02.2020).

7. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

8. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

9. FAKE OFF. URL: <http://fakeoff.org/uk> (дата звернення: 19.02.2020).

10. Stopfake.org. URL: <http://www.stopfake.org> (дата звернення: 19.02.2020).